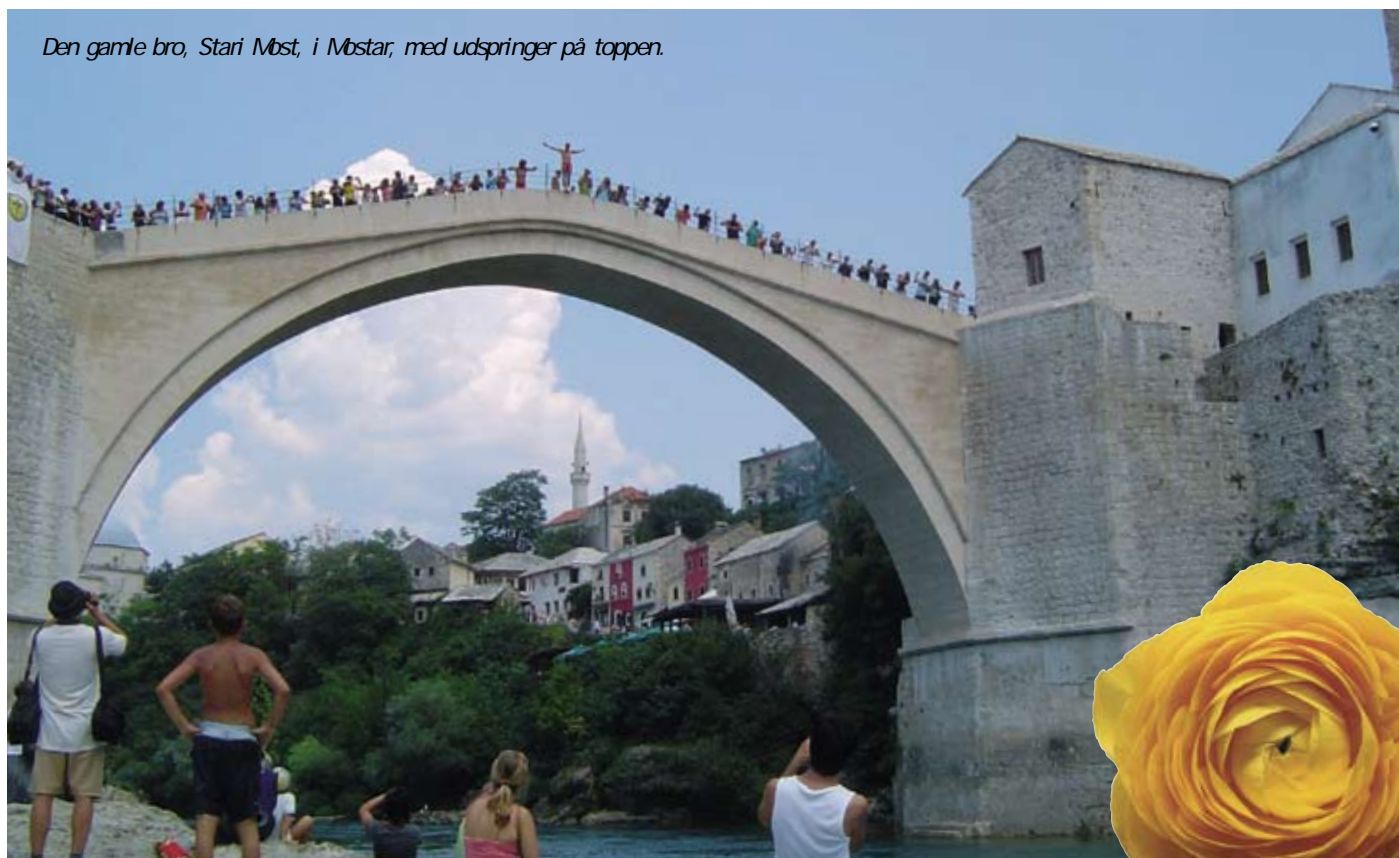

Positelj, "stenbyen" som vi mødte bare 12 km inde i landet.

Det er kun elleve år siden, at tre års total belejring af Sarajevo sluttede, hele landet var i en borgerkrig, der samtidig var en krig for retten til selvstændighed.

Den gamle bro, Stari Most, i Mostar, med udspringer på toppen.

Bosnien- Herzegovina

- et anderledes campingland

Tekst og foto: Anita og John Madsen

Allerede da vi, på vores campingtur sidste år på vej til Dubrovnik, skulle krydse et lille stykke af Bosnien-Herzegovina, var vi lidt spændte på, hvordan det skulle gå. Det gik helt fint - vejen langs kysten er en transitvej uden problemer. Men netop på sidste års tur så vi vejskilte, der viste mod Mostar og Sarajevo, og vi begyndte at fable om, at det kunne være interessant at besøge disse spændende byer, men at det nok skulle forberedes lidt, og derfor vente til i år. På forhånd havde vi fundet ud af, at der i hvert fald var én campingplads i Sarajevo, at der kræves grønt kort både til bil og campingvogn. Rygterne sagde, at veje og trafik vist ikke helt var, som vi var vant til. Vi besluttede os til at prøve, og planen var at køre fra Ploce i Kroatien til Mostar, se hvad vi kunne finde ud af, fortsætte til Sarajevo, bo på campingpladsen der, og fortsætte videre mod nord til Slavonski Brod i Kroatien igen. Det hele på europavej E73. Vi mente, at hvis den var bred nok til lastbiler, så kunne vi også køre der med vores VW Passat med en Fendt på krogen.

Sø-hop og ø-hop

På vejen sydpå camperede vi først ved de tre søer Chiemsee i Tyskland, Millstättersee i Østrig og Bled-søen i Slovenien, dernæst på de tre øer i Kroatien: Pag, Pasman/Ugljan og Brač. Alle steder med rigtigt mange spændende ting at se på, men feriens clou skulle jo være Bosnien- Herzegovina.

Mod grænsen

Endelig var vi nået så lang, at vi kunne køre mod grænsen til Bosnien-Herzegovina. Vi havde valgt at køre over en hverdag (mandag) for at undgå weekend-trafikken, og vi var da lidt spændte, da vi kørte mod grænsekontrollen, men her blev vi glædeligt overrasket: Der var ingen kø overhovedet, grænse-

betjenten ville se pas og det grønne kort, og da han havde fået forklaret, at campingvognen var det andet køretøj, der var skrevet på kortet, blev vi blot ønsket god tur. Jeg nåede dog lige at spørge, hvordan det var med pengene i landet og fik forklaret, at euro var helt fint. Snart fandt vi ud af at deres lokale valuta kaldes Mark (KM), og kursen er ca. som DM i gamle dage, nemlig ca. 4 Dkr. eller en halv euro. Vejen mod Mostar var fin at køre på, selv om der var mange sving, og det var lidt svært at finde ud af hastighedsbegrænsningerne. Der gik ikke lang tid, før vi fik øje på den første moské med den høje minaret, hvilket mindede os om, at vi var kommet til et land med stor muslimsk befolkning. Efter ca. 12 km's kørsel i landet dukkede der en flot gammel borg op lige ved siden af vejen, og der var en fin parkerings-

Tunnelmuseet. Fra dette hus blev der under borgerkrigen gravet en 800 m lang tunnel under Sarajevos lufthavn.

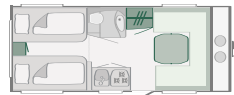
SÅ meget luksus for SÅ få penge...

Få mest campingvogn for pengene med en Holiday

495TF

500TL

520TKM

Ekstra-udstyr i alle tre modeller:

- Alle vinduer oplukkelige inkl. kombi-kassette rullegardiner • Design belysning • Køleskab 105 l • Stabilisator • Rumdeler (træskydedør eller tekstil foldedør) modelafhængig • 230 V blæseanlæg • Stor tagluge HEKI II • Myggenetdør, halv højde • 25 l. friskvandstank, mobil • Aflåselig serviceklap • 230 V varmt vand til køkken og bad • kraftige støtteben • springmadras inkl. sengetæppe • Forteltslygte

Kampagne-tilbud spar op til **9.700,-**

KR. 109.900,-

Se de tre kampagnemodeller her:

Alph Camping ApS, Hedehusene	29 61 60 04
AP Camping, Christiansfeld	74 56 24 20
Camping Forum ApS, Kibæk v. Herning	97 19 17 98
Cars & Caravans ApS, Middelfart	64 40 03 90
Esbjerg Caravan Center A/S	75 15 25 88
Fredensborg Caravan, Helsingør	48 48 09 70
Fåborg Camping Center I/S	62 61 71 05
Jysk Caravan Center A/S, Klarup	98 31 98 31
Kattinge Caravan Syd ApS, Maribo	54 71 10 60
Krone Camping A/S, Løgumkloster	74 74 52 00
Kronjyllands Camping Center A/S, Randers	86 42 86 94
Sydsjællands Campingcenter, Præsto	55 99 20 04
S.K. Caravan, Blommenlyst	65 96 71 05
Tølløse Caravan	59 19 43 19
Vestsjællands Campingcenter ApS, Fuglebjerg	58 11 22 12
Viborg Caravan Center ApS	86 64 62 00

Eifelland
www.eifelland.dk

plads med plads til campingvogn. Borgen hedder Poci telj og er en af mange store turistattraktioner i nærheden af Mòstar. Efter at have kigget lidt på borgen, købte vi en lille bog med seværdigheder i Mòstar og omegn, og hvis der havde været en campingplads i nærheden, kunne vi sagtens have brugt mere tid her. Tilbage på parkeringspladsen mødte vi en dansk /bosnisk familie, der kunne give os nogle tips om vores videre færd, og så advarede de os mod alle de betjente, der ville være glade for at få en udenlandsk bil i fartfælden. Vi sagde tak og fortsatte mod Mòstar. I det hele taget så vi mange biler med skandinaviske nummerplader, som regel med familier der var "hjemme" på ferie, og som var venlige, hjælpsomme og nemme at snakke med.

Mòstar

I Mòstar kunne vi holde på en stor grusplads lige ved siden af jembane- og busstationen. Vi gik en tur rundt i byen, der stadig bærer meget præg af borgerkrigen: Måsser af sonder-skudte huse, skudhuller i næsten alle huse. Men også bygninger, der er sat fuldstændig i stand, først og fremmest kirker og moskeer. Byens helt store stolthed er og bliver den gamle stenbro Stari Mòst fra 1566, der blev totalt ødelagt under borgerkrigen, men som nu er genopbygget og nyindviet i 2004. På begge sider af broen består de smalle gader af et marked, der mere minder om en østerlandsk basar, end om de markeder med en masse kinating, vi ellers kender fra feriestederne i Europa. Her kan købes en masse i kobber, messing, silke og lignende.

Fra gammel tid har det nærmest været en manddomsprøve, at byens unge mænd skulle springe fra broen og ned i floden. Det gør de stadigvæk, men nu er det gjort til en turistattraktion, og hatten går rundt før springet. Vi stod nedenfor broen og så et spring - imponerende! Efter at vi er kommet hjem, har vi modtaget en mail med oplysninger om, at der er en nyåbnet campingplads i Blagaj ca. 12 km. fra Mòstar, men det må så blive en anden gang - desværre.

Sarajevo

Efter at have kigget på Mòstar, fortsatte vi så til Sarajevo, hvor vi ankom til campingpladsen "Oase" sidst på eftermiddagen (der er ca. 3 en halv times kørsel fra grænsen til Sarajevo). Pladsen er stor og fin, ren og pæn og med en udmærket restaurant. Der var rigtig god plads, men alle strømudtagene sad på det samme hus, så enten skulle man have en lang ledning eller ligge i nærheden, hvilket dog ikke var noget problem. Også toiletterne var pænt rengjorte, men for første gang i mange år var vi kommet til en campingplads, hvor der kun var pedaltoiletter, og det er altså ikke li-i-ige vores livret. At mange af dørene også manglede lås, gjorde det ikke bedre, men på trods af det blev vi der i fire dage. Fra campingpladsen er der ikke langt at gå til sporvognenes endestation. Billetterne (10-turs-kort) købes i den lille kiosk helt ude på perronen, og så er det bare ind og se på byen. På campingpladsen havde vi fået et bykort over den indre by, og med det i hånden var det let at finde rundt i byen. Det kan dog anbefales at besøge turistinformationen og en bog-

handler for at købe et bedre kort, hvor mere af omegnen også er med.

Også Sarajevo har store sår efter krigen. Byen var belejret i 3 år, hvor den var under næsten konstant beskydning. Men også her er der en god og venlig atmosfære, og næsten ligegyldigt hvorhen man vender blikket, får man øje på en minaret eller to. Når der så bliver kaldt til bøn, går de muslimske mænd, som den naturligste ting i verden, til moskeen, mens resten af byen lever videre. Man skulle så tro, at der var mange kvinder med tørklæde, men der er faktisk ikke flere, end vi er vant til at se Danmark.

Også Sarajevo har sine basargader, hvor der kan købes mange spændende og anderledes ting. Dog har der her indsnæget sig ting som fodboldtrøjer og "ægte" mærkevarerbriller.

I hele landet så vi ingen McDonald, og når man har prøvet at købe en frokostret på en af de små restauranter fx i basarkvarteret, forstår man godt hvorfor. Her får man nemlig fortræffelig mad til ganske rimelige priser. Nationalspisen er cevapčići, små "frikadelleruller" af oksekød, der serveres med blødt brød og masser af rå løg - og så er man mæt. En dag fandt vi byens bryggeri ved siden af St. Anthony-

kirken. Her er der et flot gammelt værtshus, der kan rumme mange gæster, men ved middagstid var der god plads, og vi fik en udmærket frokostplatte og - naturligvis - god øl. Det bedste ved det hele var dog, at de havde rigtige toiletter - juhuu.

Et museum må man dog ikke snyde sig selv for, nemlig Tunnelmuseet. Det ligger lige syd for lufthavnen - faktisk ikke ret langt fra campingpladsen. Man kan nemt cykle derud, eller tage bus 32 fra samme station, som vi tog sporvognen fra. Museet er indrettet i det hus, hvorfra der under krigen blev gravet en 800 m lang hemmelig tunnel under lufthavnen, og fortæller på en god måde om Sarajevos belejring og tunnelens betydning for rigtigt mange mennesker.

Pyramider

Når man forlader Sarajevo ad E73 mod nord, kommer man efter ca. 30 km. til byen Visoko, hvor der er nogle der mener, at der ligger ikke mindre end tre af verdens største pyramider. Nogle bakker ved byen har næsten pyramidefacon, og nogle videnskabsfolk er i gang med at undersøge, om der skulle

God plads på Camping Oase i Sarajevo.

Basarkvarteret i Sarajevo, bygningen med kupler på taget har rummet et indendørs marked.

En af Sarajevos forældte sporvogne, men de kører med ca. 2 minutters interval, og de virker!

